

КУЛЬТУРНІ МАРШРУТИ РАДИ ЄВРОПИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Дащук Ю.Є.,

*к.е.н, доцент, доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи,
Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, Україна
e-mail: yli2204@ukr.net*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6394-017X>

Сидорук С.В.,

*к.е.н, доцент, доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи,
Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, Україна
e-mail: sidoruk_svitlana@ukr.net,*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2545-7384>

Матвійчук Л.Ю.,

*д.е.н., професор, професор кафедри економічної та соціальної географії,
Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна
e-mail: kalishl.y@gmail.com,*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1694-6178>

Культура виступає одним з фундаментальних ресурсів для ціннісного гуманітарного та економічного розвитку країни, зокрема, культурна спадщина є базою для сучасної світової концепції туризму. В даному контексті важливим є презентація культурного надбання Україні у рамках європейської мережі культурних маршрутів. Такий підхід, на наш погляд, може стати ефективним інструментом для підтримки зростання економічного та туристичного потенціалу регіонів України через зміцнення місцевих громад та розбудову туристичних мереж з європейськими партнерами.

15 березня 2021 року Президент України Володимир Зеленський підписав Закон «Про приєднання України до Розширеної часткової угоди про культурні маршрути» № 1235-ІХ, який Верховна Рада ухвалила 16 лютого 2021 року [1]. Приєднання до угоди дасть змогу Україні не лише долучатися до культурних маршрутів, а й просувати власні історичні та культурні надбання та є практичною реалізацією положень Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Культурні маршрути – це ініціатива Ради Європи, яка є одним з інструментів європейського культурного співробітництва та демонструє, як крізь час і простір культура і культурна спадщина формують спільну європейську історію, презентують новий якісний культурний простір. Розширена часткова угода про культурні маршрути сприяє розробці та промоції концепції культурних маршрутів. Вона спрямована на формування спільного культурного простору, шляхом популяризації європейської ідентичності та приналежності через обізнаність про культурну спадщину Європи, розвиток мереж співпраці, промоцію якісного та сталого транскордонного туризму.

Через програму «Культурні маршрути», Рада Європи пропонує модель культурного і туристичного менеджменту. Зустрічі, тренінги, семінари та форуми організуються на регулярній основі з метою сприяння обміну та впровадженню спільних інноваційних стратегій для підтримки культурного та

економічного розвитку, сталого туризму та європейської громадянської самосвідомості. «Культурні маршрути» є частиною розвиненої мережі, яка забезпечує взаємодію між національними, регіональними та місцевими органами влади, широким колом асоціацій та представників бізнесу.

Сторонами Розширеної часткової угоди про культурні маршрути є 34 країни, партнерами – Європейський Союз та Всесвітня туристична організація (UNWTO). Сертифікат «Культурні маршрути Ради Європи» як відзнаку якості отримали 40 європейських культурних маршрутів, які проходять понад 50 країнами світу [2]. Територією України проходять лише декілька сертифікованих культурних маршрутів:

1. «Via Regia» (шлях, який з раннього середньовіччя поєднує Східну і Західну Європу)

2. «Європейський маршрут індустріальної спадщини» (культурний маршрут, який представляє спільну європейську пам'ять про наукові відкриття, технологічні інновації і соціальні зрушення в Європі, пов'язані з індустріальною революцією, приваблюючи туристів до індустріальних локацій).

Діяльність мереж, які користуються культурними маршрутами Ради Європи, постійно зростає, охоплюючи майже усю континентальну Європу. В рамках культурних маршрутів щороку проводяться сотні культурних заходів, освітніх обмінів та турів за участю сотень тисяч людей, сотень організацій та місцевих громад. Приєднання України до Угоди про культурні маршрути сприятиме розвитку якісного культурного туризму, шляхом участі у транскордонних культурних маршрутах.

Приєднання до Угоди дозволить Україні не лише долучатися до існуючих культурних маршрутів, а й самій ініціювати номінації, просуваючи власні історичні і культурні наративи. Річний внесок України до бюджету Угоди про культурні маршрути складатиме 5124 євро. Здійснювати сплату щорічного внеску передбачається за рахунок коштів Державного бюджету за КПКВК 3801170 «Загальнодержавні заходи у сферах культури та мистецтв, охорони культурної спадщини, вивезення, ввезення і повернення культурних цінностей, державної мовної політики, міжнародних відносин, релігії та захисту прав національних меншин» [3]. Угода про культурні маршрути набирає чинності для України з дати отримання Генеральним секретарем Ради Європи офіційного повідомлення про приєднання.

Приєднання до такої угоди дає можливість Україні не лише бути учасницею існуючих проєктів, а й виступати з ініціативою номінацій, просуваючи власні історичні і культурні проєкти. Сертифікація ініціатив «Культурні маршрути» здійснюється кожні три роки за певними критеріями, серед яких [4] :

– відображення європейських цінностей та синергії мінімум трьох країн Європи;

– тема маршруту є об'єктом транснаціонального, наукового та мультидисциплінарного дослідження;

- цінність спільної європейської пам'яті, історії та сприяння розумінню спадщини і інтерпретації різноманіття сучасної Європи;
- підтримка культурно-освітніх обмінів для молоді;
- розвиток інноваційних проектів в сфері культурного туризму та сталого культурного розвитку;
- створення культурних продуктів для різних цільових груп.

Таким чином, розвиток Культурних маршрутів Ради Європи в Україні є інструментом для підтримки, розвитку та просування існуючих й нових культурних маршрутів, які підвищують обізнаність про спільну європейську та українську спадщину і є джерелом соціального, економічного та культурного розвитку територій.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/> (дата звернення: 31.03.2021).
2. *Crossing Routes – Blogging Europe*. URL: <http://culture-routes.net/> (дата звернення: 31.03.2021).
3. Висновок до проекту Закону про приєднання України до Розширеної часткової Угоди про культурні маршрути, реєстраційний № 0080 від 16.11.2020. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/396791> (дата звернення: 31.03.2021).
4. *Культурні маршрути програми Ради Європи*. URL: <https://www.coe.int/en/web/cultural-routes> (дата звернення: 01.04.2021).